

zott ez az intézmény. A főgymnázium disz-termében valóban tanulságos, szép előadásokat hallottunk a szép-művészetekről, égető társadalmi kérdésekről, a nemzet és az irodalom történetéből. Hanem azután az egész szép kulturális intézményt beborította fátyolával a közöny.

Am a leányzó nem halt meg, csak aludt.

Társadalmunk néhány kiváló, s a közművelődés ügye iránt forró szeretettel viseltető férfiak, élükön a város kulturális felvirágozásán anynyira lelkesülő s anyi odaadással viseltető kultusztanácsosunkkal, felvette az elejtett fonalat; alapító és pártoló tagokat gyűjtöttek; múlt év november 6-án megtartották az alakuló gyűlést, a melyen megszületett a most már biztos alapokra fektetett „Szabadkai Szabad Lyceum-Egyesület”

Az egyesület szervező és adminisztrációs munkálatai befejeződtek s pénteken megkezdődik az első ciklus, hogy mint az alapszabály mondja: felolvasásokkal, szabad vagy esetleg művészeti előadásokkal Szabadkán a közművelődést előmozdítsa, közhasznú ismereteket terjesszen, a felsőbb népnevelés érdekeit szolgálja s a művészetek iránt érdeklődést keltsen.

Mély megindulással álljuk körül a magyar kultúra ezen új oltárát, mint ahogy elgyönyörködünk azon a fészken, melyből a napsugár csókjára almafa virágja lesz.

Mit hoz számunkra a jövő, ki tudná azt e pillanatban megmondani? De úgy érezzük, hogy egy új kulturális egyesületre Szabadka és vidékének társadalmában szép feladat vár.

Szabadka már fekvésénél és összeköttetésénél fogva Délmagyarországban a magyar kulturális törekvéseknek egyik nagyfontosságú erőssége. Hivatva van arra, hogy gócpontja legyen mindama törekvéseknek, melyek a nemzeti eszmét magasra emelik. Ennek az eszmének pedig leghatalmasabb emelő rudja a közművelődés. Mindnyájunknak, kinek kinek a maga állásában rajta kell lennie, hogy ha csak egy ködarabbal is, segítse felépíteni a kultúra templomát.

A jövőnek ködéből egy kedves kép bontakozik ki előttünk. Felépítik Szabadkán is, miként azt Szegeden a szőke Tisza partjain tették, a közművelődési palotát. A termekben helyet nyer az a sok művészi tárgy, melyek Szabadka városának birtokában vannak, de a melyek még most homályos termekben eldugva semmi hatást nem gyakorolnak.

Van természetrajzi gyűjteményünk és szép könyvtárunk.

Ez mind itt helyet kapna.

A nagy teremben pedig a Szabad Lyceum tartaná előadásait. Gyönyörűen írja le Hock János, miként megy ez Franciaországban. Épp a művészetekről beszél egy egyszerű professzor. S minő lelkesedéssel,

Minden szavából ki lehet érezni a finom művészelket és a fajszeretettel tüzös sovinizmusát. Egy antik vázát tartva kezében magyarázza, hogy ő mit és hogyan lát rajta s hogy kell nézni, hogy mi is kiérezzük a művészet nemesítő hatását.

A másik utána a nemzeti gazdagodásról beszélt s annak alapfő-tételéről: a munkáról. Majd lelkesülten kiáltott föl: A munka nagy tisztesség és nemesség, a munka a legbecesebb földi javunk, a munka maga az öröm, egészség, erő; a munka lelke a világnak, amely maga is mindig munkálkodik s megteremti a boldog jövőt.

Az ily előadások a téli esték egyhangú életébe frissességet és szellemet öntenek. A klubok szórakozásai mellett találunk olyan helyet, hol értelmet és izlést fejlesztő tanulmányokkal bővíthetjük azt az ismeretkört, melyet az iskolából hoztunk magunkkal. Nagy eszmék itt válnak közkinccsökké s nagy társadalmi kérdésekkel itt és így ismerkedhetik meg az ember. Külföldön, Németországban és Angliában egyetemi tanároknak ilyen szabad és nyilvános előadásaira bebocsátják a gyári munkásokat s az az egyszerű munkás a tudománynak, műveltségnek s izlésnek quintessenciáját élvezzi azon az estén.

Bizonyára ez a nemes, ideális cél lebegett a mi Szabad Lyceumunk megalapítóinak szemében is, hogy a műveltségnek — megbecsülhetetlen áldásaiban minden rétege a társadalomnak részesüljön. Azért a Szabad Lyceum ajtaja mindenki előtt nyitva áll, hogy ott az előadásokat hallgathassák, viszont nem szabad visszariadnunk attól a csekély áldozattól, melyet a Szabad Lyceum kér, hogy fentartva magát, áldásosan működhesse.

Föl hát a vitorlákkal! Induljon a hajó! nagy kincseket hordozunk: a közművelődés áldásait. Ennek a nevében jogunk van az élethez, de meg a sikerhez is s bizton hisszük, hogy társadalmunk rokonszenve kíséri a végtelen tenger síkjára szálló hajó megindulását, a Szabadkai Szabad Lyceum Egyesület munkába lépését.

Választási mozgalmak.

Választási naptár:

Szabadka január 26.

Zombor január 26.

Vármegye január 26.

Szeged január 26.

Baja január 27.

Zenta, január 27.

Ujvidék január 30.

Vojnits Sándor az I. kerület szabadalvüparti képviselőjelöltje érdekében mindenütt nagy mozgalmat fejtenek ki. Bármiképpen izgasson is az ellenzék, megválasztása egészen bizonyosra vehető.

* * *

A szabadkai képviselőjelöltek közül holnap négyen fogják program-

beszédjüket megtartani. Törley József, a II. kerület pártonkívüli képviselőjelöltje délelőtt 10 órakor a Pest szálloda nagytermében, Varga Károly az I. kerület és dr. Mukics Simon a II. kerület függetlenségi jelöltjei pedig ugyanazon délelőtt 10 órakor a Hungáriában ismertetik programjukat. Délután 3 órakor pedig Matos Jenő, a budapesti szabadmunkások szakcsoportjának elnöke, mint a helybeli socialisták II. kerületi jelöltje tart programbeszédet a Szarvas vendéglőben.

A bajai képviselőválasztási mozgalom egyre nagyobb arányokat ölt. A szabadalvüpart báró Vojnits István nevével indul a küzdelemben, mit a 150 tagból álló végrehajtóbizottság tegnap egyhangulag demonstrált. Impozáns küldöttség fogja meghíni a városszerte lelkesedéssel várt és népszerű főurat a bajai mandátumra és a tegnap 500-at kitett aláírók száma egyre női.

Báró Vojnits István — mint értesülünk — január 22-én tartja meg programbeszédét, mely alkalomra a város egész közönsége — pártkülönbség nélkül — tömörül. Báró Vojnits nemcsak a bajai szabadalvüpart jelöltje, hanem a város egész közönségé, mert általánosan ismert tény, hogy a fölötté népszerű főur mindenkor szíven viselte Baja város legvitálisabb érdekeit. Azonkívül alig van Baján választópolgár, kinek ügyeiért báró Vojnits mindig a legnagyobb odaadással ne exponálta volna magát.

Rajk Aladár függetlenségi jelölt f. hó 15-én, vasárnap délután mond beszámolót a »Bárányszálló«-ban. Öles és vehemens kirohanásokkal teli plakátok hirdetik ezt a bajai közönségnek, mely szemelláthatólag elfordult a függetlenségi párttól.

Nincsen talán kerülete széles Bácsországnak, ahol a választási küzdelem oly vehemensnek mutatkoznék, mint épen Baján, mert az ellenzék, miközben a rágalomnak és vakmerő gyanúsításnak minden eszközét ragadja meg és szórja szabadalvüpart polgártársai felé, valósággal fölkorbácsolja a szenvedélyeket.

A sajtója: merő rágalom.

A polgárokkal szemben használt fegyverei egy-egy merénylet a polgári becsület ellen.

A legújabb most az, hogy Vojnits István báró népszerű nevével a biztos sikert ígérő küzdelemben vonuló szabadalvüpartiat az országos sajtóban azzal rágalomazzák meg, hogy Baja város több polgárának aláírását meghamisították azon a memorandumon, melyen immár 500 bajai választópolgár pártkülönbség nélkül, lelkesen vallja képviselőjelöltjéül a Baján közszeretben álló bárót.

Utczai proklamációiban az ellenzék éktelenül szidalmazza a szabadalvüpartot. A jóízű legapróbb föl-tételeinek megsértésével, valósággal nyomon követi a szabadalvüpart vezérférfiit és ahol azok története

sen megállanak a szabadalvü eszmék propagandája érdekében, betérnek oda a függetlenségi párt czéjére alá bujt demagógok is és ujjal mutatván polgártársainkra, valóságos utcza csődület közben kiáltják feljűk a legképtelenebb ráfogásokat.

Ilyen előzmények után természetesen elfordul a bajai polgárság a függetlenségi népboldogítóktól (?), kik előtt semmi sem szent, még a polgári becsület sem.

Fanatizálnak, ijeszítgetnek rémhíttóriákkal, hogy kő kövön itt nem marad, hisz Rajk Aladár megbukik... és vak bizalmuk folytán valósággal állandó mámorban leledzenek.

Rajk Aladár holnapi (vasárnapi) beszámolója a Barány szállodában fog elhangzani, melyen ott lesznek a demagógok, a népingerlő kolompósok, kik kerékkötői immár három esztendeje annak, hogy Baja város gyarapodjon a békés fejlődés ösvényén.

És miközben a demagógia üvöltöni fog holnap Baján egy szűk területen, városszerte szívvel, lélekkel kiáltják majd:

Éljen báró Vojnits István, Baja város egész közönségének képviselőjelöltje.

A verbászi kerületben báró Vojnits Istvánt a csütörtökön megtartott népes kerületi értekezleten jelölte a kerület szabadalvüpartja. A jelölésről dr. Récsei Ede a választókerület szabadalvüparti elnökének indítványára sürgönyileg értesítették báró Vojnitsot, kinek megválasztása biztosra vehető.

A kerület ellenzéki jelöltje Fernbach Péter, kinek érdekében hírszerint Apponyi Albert gróf fogja bejárni a kerületet.

Lapunk t. barátait és olvasóit kérjük, szívkedjenek bennünket a vidéki választási mozgalmakról tudósítani. Különösen kérjük lapunk elvbarátait, hogy pártjuk minden akciójáról informáljanak bennünket.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. jan. 13.

A Németországgal való szerződéses gazdasági viszonyunkat úgy a hogy elintéztük volna. Néhány nap még és akkor félhivatalosan is megjelentik hogy a megegyezés minden pontjára teljes. Tehát Németországgal is végeztünk, éppenny mint Olaszországgal. Mind a két helyen rendkívül nehéz volt az érdekek összeegyeztetése, Németországban az állatforgalom, állategészségügy kérdésében Olaszországban a borvám dolgában. Végre is innen is, tulnan is engedtek, mi is engedünk és létrejött a megegyezés. A németet most ratifikálják majd Berlinben.

Erdekes a közhangultra, hogy a most a választási mozgalmak közepe tetten senkit sem érdekelt az a társalgás, a melyet az osztrák minisz-

terek élükön Gautsch báró miniszterelnökkel magyar kollégáikkal folytattak. Pedig életbevágó kérdéstről volt szó. A legnagyobb mezőgazdasági érdek az állatforgalom forgott kockán. De előre is megcsinálták a dolgot spektakulum nélkül, a mit majd ha a parlament elé kerül majd a szerződés az ellenzék úgy aposztrofál, hogy a kormány az egész dolgot titokban, suttymban csinálta.

* * *

Ami a választásokat illeti a hatodik és negyedik kerületben megkezdődött a harc és testvérháború. Egymás plakátjait tépegetik le az emberek és egymást gyanúsítják nyakra főre. A legjobb ut arra, hogy mind a két kerületben, a Belvárosban is, a Terézvárosban is valóságos háborúra fajuljon a küzdelem. Már Budán kedélyesebben megy a dolog. A harmadik kerületben nincs is ellenjelölt, az első kerületben is Falknak csak úgy félig-meddig van jelöltje. Közül esik a második kerület. Itt aztán van három jelölt is: Nyiri Sándor, Darányi István és Lendl Adolf. De azért mind a hárman megférnek. Nem tülekeznek, nem ócsárolják egymást és majdnem, hogy egy kortestanyára járnak. Szóval Buda nem tagadja meg magát. Mindent a kedélyes oldaláról néz.

Holnap egyébként két programbeszéd hangzik el a fővárosban. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ad programot a Terézvárosban, a Belvárosban pedig Andrassy Gyula gróf mutatkozik be. A Terézváros szabadelvű pártja nagy manifestációra készül holnap Hieronymi mellett.

Szapary Pál vesztesége.

(Saját tudósítónktól).

Budapest, jan. 14.

A ma reggeli lapok közlik a Szapary család egyik tagjának nyilatkozatát, mely szerint gróf Szapary Pál anyagi viszonyai teljesen rendezettek.

Lehetséges, hogy a fiatal mágnás viszonyait most rendezték, de az bizonyos, hogy az elmúlt években rengeteg veszteségei voltak, s hogy e veszteségek kényszerítették a nagy nyilvánosságtól való visszavonulásra.

A veszteségek jobbra kártyaveszteségek voltak. A népszerű arisztokrata szenvedélyes játékos volt és amellet még költséges fényűzése is voltak.

Az 1895. és 1896. esztendőben egy millió forintnál többet veszített a mágnás-kaszinóban. Hihetetlen magasságra rugtak az egyes tétek, ami nem is csoda, amikor a kaszinónak olyan vendégei voltak, mint VII. Edward, akkori walesi herceg, Alexius orosz herceg és Hamilton herceg.

A fiatal Szapary volt a legmerészebb játékos és ő nézett legkevésbé a pénzre — ő veszített is a legtöbbet. 1896 egyik augusztusi éjjelén fertálymillió forintot veszített. A titkárja nyomban sürgönyözött Szapary Lászlónak, akkori fiemei kormányzóknak, hogy jöjjen és segítsen az öcscsén.

A fiemei kormányzó nyomban Budapestre utazott és megfogadtatta

Pál gróffal, — hogy nősüléseig nem nyul többé kártyához. Pál gróf megtartotta a szavát, hanem azért tovább költekezett. A Park-klubban fényes multságokat rendezett, — amelyeknek költségeit jórészt a maga zsebéből fizette ki. Hihetetlen összegeket adott ilyen multságokra, úgy hogy, noha másfél millióra rugott évi jövedelme, nagy adósságokat csinált.

Családja végre megelégette a pazarlást és kényszerítette, hogy házasodjék meg. Pál gróf elegett tett a kívánságnak és nőül vette Przedziecha Mária Lujzát, egy gazdag lennyel arisztokratánőt, a kinek öt millió forintnyi vagyona van. Menyegzője után megválasztatta magát a Park-klub és az Automobil-klub elnökének és ugyanakkor szabad tért nyitott ismét régi kártyaszüvedélyének.

Pétervár, Monte-Carló, Bécs, Budapest előkelő játéktérmei jól ösmerték a gróft. Képtelenül nagy összegeket vesztett megint, úgy, hogy 1901-ben a család ismét rendezni volt kénytelen az ügyeit.

Ekkor rá akarták birni, hogy komolyabb utra térjen. Megválasztották az idegenforgalmi részvénytársaság elnökének, valamint a nemzetközi hálókocsi részvénytársaság igazgatóságába is beválasztották. Azt remélték, hogy a komoly munkásság majd csillapítani fogja szüvedélyét.

Legköltségesebb szüvedélyeinek egyike a vadászat volt. Mesés fenyű vadászatot rendezett Sorok-Ujfalun, amelyen az internacionális arisztokrácia minden számottevő tagja résztvett.

Azt beszéltek, hogy a gróf vagyona még mindig aktív és csupán a kisebb adóságok szorongatása készítették arra, hogy lakóhelyet Párisba tegye át.

Választási kilátásaink.

Budapest, 1905. január 14.

Andrassy Gyula gróf legutolsó parlamenti beszédében felvetette a kérdést: Mit várhat a kormány és mit várhat a szabadelvű párt az új választásoktól? A disszidensek vezére logikai következtetéssel arra az eredményre jutott el, hogy Tisza Istvánnak a választásokon okvetlenül erőszakkal és korrupcióval kell dolgoznia. Mert Andrassy gróf szerint az ellenzék a november 18-iki házhatózatot érvényesítését csak az esetben engedheti meg, — ha teljes és tökéletes vereséget szenved az országban és megtizedelve kerül vissza a parlamentbe.

Szemébe óhajunk nézni ennek a problémának.

Andrassy Gyula grófnak sem a premisszáit, sem pedig végső következtetését nem osztjuk. Tisza István a választásokon pénzzel és erőszakkal nem fog dolgozni. Már eddigé is vannak bizonyítékok, melyek ezt az állításunkat igazolják. Csak tegnap jelent meg Tisza István grófnak a rendelete, melyben a törvényhatóságok tisztviselői karát a választási törvények és tilalmok lelkiismeretes betartására utasítja és hangoztatja, hogy e tilalmak áthágásának esetében a törvényben elrendelt megtorló eljárást alkalmazza. Hivatkozhatunk ezenfelül a kormány egyik tagjának, Nyiri Sándor honvédelmi miniszternek vizivárosi programbeszédére:

— Az én álláspontom az — úgy mond a miniszter — hogy inkább megbukom, mintsem tisztességtelen eszközök útján jussak mandátumhoz. Bánffy-féle választásokról tehát

senki sem ábrándozzék. A kormány és a szabadelvű párt azonban reményéseket és jogos várakozásokat fűz egy tisztességes eszközökkel megvívott küzdelemhez. Mindenekelőtt hiszi és reméli, hogy a szabadelvűség zászlaja diadallal fog kikerülni a csatából. Keresztülgázolni senkin sem fogunk. De annál nagyobb erkölcsi sulya lesz a győzelemünknek. A szabadelvű párt azt sem várja, hogy az ellenzék megtizedelve kerüljön vissza a parlamentbe. Hiszen tudjuk azt, hogy az országnak vannak részei, a hol az ellenzéki szellem mindenha erős volt. Az ellenzéknek vannak bevezethető kerületei. Nem is lehet ez másként alkotmányos országban.

Ha a szabadelvű párt mindennek dacára reményéseket fűz a választásokhoz, ezt a reménységét egészen másra alapítja. Bizik az ország állásfoglalásának erkölcsi sulyában. Leszögezzük, — hogy a szabadelvű pártnak valamennyi jelöltje kifejezetten arra kéri a mandátumot, — hogy a november 18-iki házhatózatot végrehajtsa. Ha tehát a választási csatákból a szabadelvű párt többségben kerül ki, úgy ez az eredmény kétségtelenül azt jelenti, hogy az ország a november 18-iki házhatózatot érvényesítését óhajtja, arra a szabadelvű párt tagjait egyenesen kötelezi. Ennek a kötelezésnek pedig teljes sulya csak akkor lehet, ha az eredmény tiszta és becsületes állásfoglalás útján jött létre. Hogy a szabadelvű párt mellett a lex-Dániel érvényesítésére az ország 30 avagy 40 többséggel nyilatkozott-e, — az nézetünk szerint körülbelül egyremegy. A sulyt mi határozottan arra helyezzük, hogy a választásoknak tiszta és illetéktelen befolyásoktól mentes legyen a lefolyása.

Andrassy Gyula gróf, a mikor tételét felállítja, az új képviselőházban is az ellenzék végső és erőszakos ellentállásával számol. Ugy véli, hogy hacsak a korcsmai jelenetek matadorjai fegyverfogható számban visszakerülnének, a parlamenti ellentállás el nem maradhat. Sőt azt is sejteti, hogy ő maga is a parlamenti forradalmárok között leend. Valóban kíváncsiak vagyunk rá, hogy egy olyan doktriner férfiú, mint Andrassy Gyula gróf, a ki végre is érveket szokott szegezni érvek ellenében, — hogyan fogja megokolni ennek az ellentállásnak jogi alapját, a mikor Tisza István gróf fel fog állani és a választások eredményére és a mögötte ülő többségre hivatkozva azt fogja kérdezni Andrassy gróftól: Honnan meríti az erkölcsi erőt, hogy a nemzetnek immáron világosan kifejezett akaratával szemben helyezkedjék? Hát fennállhat tovább a parlamentarizmus, ha sem többségnek sem a nemzet kifejezett akaratának sulya nincs többé, hanem az egyedüli probléma csak az, hogy ki a legény a csárdában?

A szabadelvű párt a küzdelemben az erkölcs és a jog és az alkotmányosság alapjára helyezkedett. Mehettünk volna a Bánffy Dezső útján. Tizedeltünk volna, keresztülgázolhatunk volna az ellenzéken, hiszen az eszközök és módok az új párt érdemes vezére már megmutatta. Am Andrassy Gyula gróf jogosulatlanul lebecsülte Tisza István államférfiúi és erkölcsi kvalitásait, amikor róla ilyet feltételezett. Tisza gróf abban a meggyőződésben van, hogy erősebb fegyverre lesz a további küzdelemre egy külsőleg talán kevésbé káprázatos eredménye a választásoknak a melynek azonban erkölcsi és poli-

tikai sulya csorbitatlan és abban áll, hogy az ország mindennemű pressziótól menten egyesesen felbízta a kormányt és pártját, hogy a megkezdett uton tovább haladjon.

A Szabad Lyceum tagjai.

A városunkban megalakult Szabad Lyceum egyesület tagjainak névsora a következő:

A Szabadkai Szabad Lyceum Egyesület pártoló tagjai: Löbl Mariska, dr. Vécsey Samu, dr. Singer Bernát, Füredi Jakab, Kálmán Károly, dr. Winkler Elemér, Heumann Mór, Toncs Gusztávné, Törley Gyula, Törley Gyuláné, dr. Purgly Sándor, dr. Purgly Sándorné, Mészáros Gábor, Mészáros Gáborné, dr. Piller Arthur, Löschinger Béla, Loosz István, Mérey Agoston, dr. Majoros Adolf, dr. Tassig Izsó, dr. Gruber Károly, dr. Petrovics János, dr. Geréb Mihály, Krausz Lajos, Buchwald Lázár, Vass Ferenc, Löwy Ferenc, dr. Dömötör Miksa, Löwy Simon, Deutsch Zsiga, Schossberger József, Horvátovics Ernő, Szilágyi J. Nándor, Raffai Ferenc, Löbl Ferenc, Skozza Zoltán, Szojtkovics Dusan, Kunetz Endre, dr. Schreiber Mór, dr. Vécsey Jenő, Milkó Henrik, Löwy Manó, Schwartz Péter, Braun Henrik, Meznerics Ferenc, dr. Wilhelm Adolf, dr. Taussig Izsó, Glück Gyula (Baja), Sóváry Zoltánné, Palotay Bódog, Kovács Antalné, Szobonya Bertalan, Simonyi Géza, Somogyi Gyula, Kádár József, Kuluncsics János, Szilágyi Imre, Temnovics Tamás, Konec János, Fábian Károlyné, Csink Ilona, Láng Mariska, Regényi Lajos, Gyelmis Gerő, özv. Lénárd Istvánné, ifj. Gál Ferenc, Flatt Viktor, dr. Biró Károly Wébel János, dr. Patek Jenő, Krizse József, dr. Singer Simon, Barna Sándor, Pusztai Béla, Decsy Jenő, Salga Mátyás, Halbrohr Dezső, Hoffmann József, Macák Manó, dr. Lipozencsics Lázár, Eberhardt József, Pollák Samu, Alapfy István, Antonovics Andor, Löwy Hermann, Fazekas Lajos, dr. Janiga János, Schwerrer István, Milassin József, Kammerer Mihály, Ceiz Máté, Acél Henrik, Tillmann Zoltán, Steinfeld Lipót, Rieger Mihály, Rieger Mihályné, László Gyula, dr. Pollák Lajos, dr. Horváth Mór, Farkas Zsigmond, id. Frankl István, dr. Weitzenfeld Félix, dr. Wohl József, Martinovics Béla, Erdélyi Dávid, dr. Révész Ernőné, Piller György, B. Fehér Jenő (Csantavér), Emmanuel Győző, Emmanuel Győzőné.

Alapító tagok: Bezeredy István, Korossy Emil, dr. Békeffy Gyula, Taussig Vilmosné, Szabadkai Kereskedelmi és Iparbank, Szabadkai Takarékpénztár és Népbank, Geiger A. Mór, Joó Nándor, dr. Bilitz Hugó, dr. Fischer Jákó, Kondor Ottó, dr. Klein Adolf, Paukovich Andor, Kunetz Albertné, dr. Schäffer Adorján, Közgazdasági Bank Részvény-Társaság, Vermes Béla.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Január 15. Az ipartestületi dalárda hangversenve és táncmultsága a Pest-szálloda nagytermében.

Január 15. A szabadkai cipészek és csizmadiák szakcsoportjának táncestéje a Szarvas vendéglőben.

Január 22. A katolikus kör bálja a Pest szálloda összes termeiben.

Január 28. Az izralita öngyűlölet mulatsága a Pest szálloda összes termeiben.

Február 5. A szabómunkások szabadkai szakszervezetének mulatsága a Pest szálloda termeiben.

Február 12. A szabadkai famunkások szakszervezetének tánmulatsága a Szarvas vendéglőben.

Február. A m. á. v. altisztikör bálja a Pest szálloda összes termeiben.

— Zombor város gyászja.

Thurszky Jenő Zombor város főkapitánya csütörtökön elhunyt. A szomorú hír városszerte mély részvétet és igaz sajnálkozást keltett. Thurszky évtizedek óta a várost szolgálta. Lelkesedéssel, ambícióval mindenkor és mindenben a polgárság érdekeit tartva szem előtt. Sok időn át, mint városi tanácsos működött, legutóbb pedig, mint Zombor város főkapitánya, minden oldalról a legnagyobb elismeréssel találkozva, töltötte be a felette nehéz állását. A halál hírére nyomban kitűzték a legtöbb középületre a gyászlobogókat. Haláláról úgy a család, valamint a város és a rendőrség tisztikara adtak ki gyászjelentést. Ravatalára koszorút helyeztek a városi tisztikar és a rendőrség. Temetése ma d. u. 3 órakor volt óriási részvét mellett.

— **A választások és a tisztviselők.** A törvényhatósági tisztviselőkhöz a választások alkalmából a belügyminiszter leiratot intézett, a melyet már lapunkban lényegében ismertettünk. A helybeli városi tisztviselői kar tagjaival ma délután közölte Dulics A. Jenő főjegyző a leirat tartalmát és azon törvényeket, amelyekre e leiratban utalás történt. A teljes számban egybegyűlt tisztviselők éljenzéssel vették tudomásul a leirat tartalmát és a főjegyző kiegészítő ismertetését.

— **Fáradhatlan tanerők.** A szabadkai főgymnasium két kiváló tanára **Mérey Ágoston** és **Prokes Ignác** betöltötték a helybeli főgymnasiumnál működésüknek harminczadik esztendejét, miáltal teljes nyugdíj jogosultságukat elérték tehát egész fizetésükkel 4800 koronával nyugalmába vonulhatnak. Mindketten méltán megérdemelték a gondtalan nyugalmat, de a két fáradhatlan tanfőúr még testi és szellemi erejének teljes erejében érzi magát és nagybecsű munkásságát a szabadkai tanuló ifjúság nevelésére továbbra is folytatni akarja. Az önzetlen munkának, a melyet a két jeles tanár, közép iskolánkban folytatni fog, az újabb generáció fejlődésében lesz meg az eredménye.

— **Eljegyzés.** **Herzl Gyula** gabonakereskedő tartalékos hadnagy Bácsfeketehegyről eljegyezte **Frankl Adél** kisasszonyt Szabadkáról.

— **A polgári iskolák szakfelügyelete.** Berzeviczy Albert kultuszminiszter valamennyi tanfelügyelőkhöz körrendeletet intézett, melylyel életbeléptette a polgári iskolák tanulmányi szakfelügyeletét. A királyi tanfelügyelőkre amúgy is nagy felelősséget ró az elemi népoktatás vezetése; ezért a kultuszminiszter a polgári iskolák felügyeletére külön megbízást adott, egyelőre tizennégy szakifjúnak, kiknek kinevezését legközelebb közli majd a hivatalos lap. Már néhány év előtt nagyon fellendült a polgári iskolák ügye, amikor a gondnokságok és iskolaszékek laikus vezetése alól szabadultak. A mostani rendelet tanulmányi szempontból is hasznára lesz a polgári iskoláknak. Kulturális és nemzeti fontossága mel-

lett, a kultuszminiszter reformintézkedése nemzetgazdasági érdeket is szolgál, mert a renDELETEHESZ csatolt utasítás kötelességévé teszi az iskolalátogatóknak, hogy gondjuk legyen arra, hogy a felszerelés és a tanulók iskolaszerei magyar ipartermékek legyenek. A kultuszminiszter a bácskai polgári iskolák szakfelügyeletével Perjessy László szegedi igazgatót bizta meg.

— **A kereskedelemügyi miniszter és a választások.** A kereskedelemügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, hogy az oly törvényhatóság területén, ahol a közelebb megejtendő képviselőválasztások határnapja heti vásáros napra esnek, a hetivásár a választás után következő napon tartassék meg, hogy a választók alkotmányos jogait a vásárlatogatók elmulasztásából esetleg reájuk háromolható hátrányok nélkül gyakorolhassák és hogy maga a vásárforgalom is annak rendes medrében, akadálytalanul legyen majd lebonyolítható. Szabadkát ez a rendelkezés nem érinti, mert a választás csütörtöki napra esik, a hetivásárjaink pedig tudvalevőleg hétfőn és pénteken tartatnak.

— **Bizottsági ülés.** A szabadkai kisdobozok és menedékházak felügyelő bizottsága ma délután a város gazdasági ügyosztályában ülést tartott **Heverda Mátyás** elnöke alatt, amely alkalommal több folyó ügy nyert elintézését.

— **Csendélet Radonovácon.** Nagy Varga Lajos radonováci lakos múlt évi december hó 27-én házi bálát rendezett, amely alkalommal **Csordás István** és **Kalmár Menyhért** valami csekélység fölött összeküldömböztek. Kalmár fogyott ki előbb az argumentálásból, és a vitának azzal vetett véget, hogy elővette hatlővetű revolverét és azzal rálöött Csordásra, akinek kalapját furta a golyó keresztül. A fegyverrel vitakozót a jelen voltak lefegyverezték és a házból eltávolították. Az ügy most a rendőrség előtt folytatódik.

— **Tombolaestély.** A Batthyányi utcai Spitzer-féle vendéglőhelyiségben holnap vasárnap este a hetnkinti tombolaestély ismét meg lesz tartva. Az értékes dísz tárgyak, a melyek a tombolajáték nyereménytárgyai lesznek, egész napon át láthatók a vendéglőhelyiségben. Az estélyen egyik legjobb tamburazenekar szórakoztatja a közönséget.

— **Egyleti közgyűlés.** A magyarországi szabómunkások szabadkai szakszervezete f. hó 22-én délután fél 3 órakor tartja az idej rendes közgyűlését a Szarvas vendégfogadóban.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: **Vigoda Márk** 20 éves, **Péics Dánielné Tumbász Etel** 21 éves, **Balog Menyhért** 12 nap, **Matos Antalné Horváth Anna** 31 év, **Bognár András** 2 hó, **Sinkó V. Klára** 2 év, **Milyacsó N. Rebeka** 14 hó, **Szárics L. Péter** 18 hó, **Erdélyi Klára** 29 nap. Született: 11; 6 fiú, 5 leány. Eljegyzés: **Pletikoszics János** **Mikovics Terézzel**, **Szabó Ferenc** **Hevédi Lajos** özvegyével, **Boszándi Béla** **Mike Juliával**, **Cinderics Jakab** **Ivics Ceciliával**, **Miskarevics Pál** **Montói Máriával**, **Vukovics Jakab** **Jakovetics Máriával**, **Buki György** **Fehér Máriával**. Házasság: **Drenkovics Lajos** **Mészáros Juliával**, **Horváth A. István** **Dulics Magdolnával**, **Sárceviccs Péter** **Sztipics Erzsébettel**, **Péics Márk** **Sárceviccs Ceciliával**, **Farkas Mátyás** **Csernyák Rózával**, **Szloboda Sándor** **Abrahám Rózsival**.

— **A Horgony-Pain-Expeller** (Reichter-féle Liniment. Caps. comp.) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 35 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkornál, minő: a koler és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredményel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: ára 1 kor. 80 fillér, 1 kor. 40 fillér, és korona a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Pain-Expellert vagy Richter-féle Horgony-Linimentet kérni, valamint a »Horgony« védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Gyárégés Szabadkán.

A keményítő gyár pusztulása.

Ma délután 3 órakor riasztó hír terjedt el városunkban. Ég a keményítő gyár. A hír — sajnos — valóban bizonyult, anagy üzemű keményítő gyár, amely a csantavéri uton egész különálló telepet képezett, immár a pusztuló elem martalékvá lett és az óriási mentési munka dacára még a késő esti órákban sem sikerült azt megmenteni.

A tűz a gyár tetőzetén keletkezett eddig még ismeretlen okból és oly gyorsan terjedt a gyárépület belső helyiségeibe, hogy az azonnal kivonult mindkétrendbeli tűzoltóink odaérkezésekor a gyár és annak berendezése egy lángoszlopot képezett, amelyet élő embernek megközelíteni is a lehetelenséggel határos volt.

A városi és önkéntes tűzoltóság összes apparátusát működésbe hozta és teljes erejével hozzá fogott a mentés munkájához. Viz is igen kevés volt a közelben és a városi vizek hordó lajtokkal szállították a szükséges vízmennyiséget. De az önfeláldozó oltási munka csupán a lokalizálásra szorítkozhatott, a gyulékony anyagokkal telített gyárhelyiség teljes berendezésével a benzín motoros nagygéppel és a feldolgozás alatt lévő anyaggal együtt teljesen elhamvadt.

A gyárat 1891-ben alapították **Lövy** és társa cég alatt, időközben azonban az egyik cég tag **Lövy Mór** tulajdonába ment át az egész gyár, amelynek értéke meghaladta a 10 000 koronát. A tulajdonos kára azonban a biztosítás folytán meg fog térülni.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Tokio, január 14.

A liaotungi főhadiszállás egyik jelentése szerint orosz, nyilván **Miscsenko** tábornok lovasságához tartozó csapatok a 2. gárdagyalogezred-

del és 12 ágyuval megtámadták a japánok niucsiatuni vasuti biztosságát, azonban visszaverték őket és 80 emberök elesett.

Tokio, január 14.

Katonai körökben nem remélik, hogy **Miscsenko** tábornoknak Niucsvangra és Niucslatunra intézett támadásai újabb nehézségeket okoznak. Intézkedések történtek arra, hogy a támadó csapatoknak a visszavonulás útját elvágják és e csapatok kénytelenek voltak, ha nem akarták, hogy elfogassanak, épp oly gyorsan visszavonulni, mint ahogy érkeztek. Azt hiszik, hogy a Liaótól nyugatra kozákok nagy kerülőt tesznek, hogy megtámadják a vasutat és **Nogi** tábornok ágyuit, melyek utban vannak a Saho felé, elvegyék.

London, január 14.

A Daily Mail jelenti Tokióból tegnapról: Reggel 10 órakor vonultak be a japánok ünnepiesen **Port-Arturba**. Gyalogságból, lovasságból és utászokból álló csapat észak felé vonult be széles menetben kúrtszóval a városba és végigvonult annak régi és új részén. A legénységet mélyen meghatotta az összelövöldöző és vérfojtos ezredzászlóknak látása. Az orosz és kínai lakosok most nyugodtan és békésen folytatják mesterségüket.

SPORT.

Korcsolyázás. A palicsei jégpályán, dacára a pár napi olvadásnak, még mindig lehetett korcsolyázni, de most még inkább, mert a mai nappal beállott erős hideg még acélosabbá tette a jeget. A villamos kocsik fűtve vannak és minden óra öt perckor és 35 perckor, tehát minden félóránközlekednek; délutánonként pedig dupla kocsikról is gondoskodva van. Belépti díjak: Sport-Egyleti tagok és tanulóknak 40 fil.

TAVIRATOK

József főherceg állapota.

Budapest, jan. 14. Fiuméből jelentik: József főherceg egészségi állapotáról ma reggel 9 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: »A főherceg az éjjelt elég jól töltötte. A hurutos tünetek javultak, apatikus tünetek csökkentek. Szív-működés és táplálkozása kielégítő. Dr. Kiszelják.«

TÖRVÉNYKEZÉS.

Büntető főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa a jövő hétre a következő bűnügyeket tűzte ki tárgyalásra: január 16-án **Kerekes Ferenc** lopás, **Szűcs István** lopás, **Takács Ferenc** sikkasztás, **Schoblocher Józsefné** gondatlanságból okozott emberölés. **Kernyájszki Lázár** lopás. Január 18-án: **Bosnyák Brunó** súlyos testi sértés. **Deutsch Menyhért** lopás, **Gyuraszevic Sándor** gondatlanságból okozott súlyos testi sértés, **Rajkovics Károly**

Ujdonság a szivarka hüvely gyártás terén!

A »PROGRESS« egészségi szivarka hüvely a legjobb a világon, mely a betegségek elharapódzását megakadályozza, mert készítése közben a kéz által érintetlen marad. — »PROGRESS« egészségi szivarka hüvely önműködő módon a gép által teljesen elkészül, mert varrása, nyomása, valamint szopókával és nicotin felszívó gyapottal való ellátása mind-mind önműködő gép által történik. — »PROGRESS« egészségi szivarka hüvely a legjobb papírból készül, mely nem alszik el, enyhén füstöl és nicotin mentes. A »PROGRESS« szivarka hüvely 100 darab 32 fillér, 1000 darab 2 kor. 80 fill., parafával 100 drb 40 fill., 1000 drb 3 kor. 60 fill.

Kizárólag csak **Krécsi A. Nándor** könyvkereskedésében, Deák-u. 1. sz. kapható.

Hirdetmény.

Rohony Elemér tulajdonát képező verusics-pusztai 55 és 55¹/₂ lánnyi területű

ingatlanok

1905. évi október hó 15-étől három gazdasági évre folyó hó 22. napján d. e. 9 órakor tartandó **árverésen** ügyvédi irodámban I. kör, Tompa-utca 261. szám a. haszonbérbe kiadatnak.

Részletes feltételek irodámban megtudhatók.

Dr. PLESZKOVITS LUKÁCS.

Krécsi A. Nándor
könyvkereskedésében

egy tanuló,

ki legalább 2 polg. vagy gymn. osztályt végzett

fizetéssel felvétetik.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. közjegyző helyettes ezennel közhírré teszi, hogy az Antunovits Lajos szabadkai lakos tulajdonát képező s a szabadkai 937 sz. betétben 6803 hrszám alatt felvett s Szabadkán a VIII. körben 5 szám alatt levő ház a hozzá tartozó udvarral *folyó hó 18-án d. e. 10 órakor* alulírott hivatalban nyilvános árverés mellett el fog adatni.

Az árverési feltételek a közjegyzői hivatalban a délelőtti órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy vevő tehermentes tulajdont kap.

Szabadkán. 1905. évi jan. hó 10-én.

Mamusich Antal
kir. közjegyző helyettes.

Nedves lakások = szárazzá tétele

az ember legdrágább kincsének — az egészség megóvása szempontjából — elengedhetetlen szükség. **De csakis**

természetes asphalttal

érhetjük el biztosan a célt; minden egyéb anyag alkalmazása költséges hiabavaló kísérletezésnek bizonyul

Megrendeléseket elfogad és nyújtás mellett pontosan teljesít a vidéken is

KARSAI BERTALAN

a Magyar asfalt részvénytársaság képviselője

= SZABADKÁN. =

Elvállal mindenféle asfalt-burkolat készítését

RAPPAPORT GYULA

Deák-u. 3. Dr. Szilassi-féle ház Készít drága kő foglalatokat izléses kivitelben, divatos ékszereket, ugy ezeknek alakítását és javítását jutányos árakban. Vésnöki munkák elfogadtatnak. Nagy választék ékszerekből valamint zseb és fali órákban.

Aki jól és olcsón akar vásárolni az forduljon egész bizalommal **Hegedüs Bálint Fia Feernc** céghez, ahol a legjobb minőségű, saját őrlésű

fehér és kenyér liszteket valamint

fűszer, termény és élelmi cikkeket

a leg lelkiismeretesebben szolgálom ki.

Naponta friss, legjobb minőségű teavaj kapható

Hegedüs Bálint Fia Ferenc

mokrini gőzmalmi lisztraktár. Fűszer-, termény- és élelmiszer üzletében

Deák-utca **SZABADKÁN** Vermes-ház

Megrendeléseket kívánatra házhoz szállítok.

Dunántúli Közművelődési Egyesület

== SORSJEGYEI ==

1284 nyeremény értéke

60.000 korona.

1 főnyeremény **30.000** korona ért.

2 főnyeremény **10.000** korona ért.

1 drb ára 1 kor.

11 drb ára 10 kor.

Huzás 1905. március 11-én.

Kapható mindenütt és a Cultur-egylet irodájában, Röck Szilárd-u. 2.

Vidék o viszonteladók kerestetnek.

Meidinger

kályhák

a legszebb kivitelben, jutányos áron kaphatók egész új, használatlan állapotban, építkezéstől felmaradottak

Nagy Ferenc

építőmesternél Szabadkán, VI. kör, Halasi-ut 377. szám.

Olcsó cseh ágytöll!

5 kiló új, sötét fosztott K 9.60. Jobb, fehér, dunnalágy, fosztott K 12.—, K 24.—. Hőfehér, dunnalágy fosztott K 30.—, K 36.—. Szétküldés bérmentve utánvétellel. Kicérelés és visszaküldés postadíj megtérítése ellen, megengedve.

Benedikt Sachsel, Lobes 155.
Posta Pilsen, Csehország.

BIHARI JAKAB

KOCSIGYÁRTÓ SZABADKÁN

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy Szabadkán, VIII. kör, 54. sz. alatt, közvetlen a vasuti állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsi-gyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. becses figyelmét felhívni, hogy Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsi-gyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1906. évi országos kiállításon ki lett tüntetve. Az 1885. évben Budapesti Állatorvosi főiskolában a patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu gummi kerekeimet. — Mindezek előrebocsátása azon reményre jogosít, hogy e téren egy szakértelmem, mint külsőnk a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok Régi kocsikat ujakra becserélek. Átalakításokat jutányosan készítek Képes árjegyzék ingyen

